

ТУРЪУН ОРГАНИК ИФЛОСЛАНИШЛАР ЫАЕРДЕ УЧРАЙДИ?

Инсонлар узлари билмаган ьолда; ьоьаз куйдириб, пластик буюмлар, бутилкалар, целлофан пакетларни ёьиб ўзларига зарар келтирадиган муьитини яратишади.

Ёьилган чиьиндилар ьавага кўтарилгач, энг зарарли шароитни келтириб чиьар ади. Бу асосий зарарли мухит ьар бир уйда, ьамма аьоли яшаётган жейларда; ьишлоьыларда экологин зоналарини бузади. Бу ьаьыдаги аьборотни биллмаган, зарарини тушунмаган аьоли ўзлари ясаган печкага ьулиа тушган пластик ьолдиьылар: ишлатилган пластик идишларни, шприцларни ёьиб, уйларини иситиб ўзлари исинадиалар.

ИНСОН АОЗОСИГА ТУРЪУН ОРГАНИК ИФЛОСАНИШ ЫАНДАЙ ТАОСИР ЫИЛАДИ?

Турьун органик ифлосланишлар тирик териада адам учун зарарли бўлган янги касалликларни пайдо ьилиб, организмдаги эндекрино-логикяони нафас йўлларига, асаб системаларига, касалга ьарши курашиш кучларига зарар етказади. Бусуа организм охирида жайланган овьят ьазм ьилиш занжири ьам ьийналади.

Турьун органик ифлосланишлар таосирида аёллар ьомиласи ва она сути ерыали чаьалоьыларга катта зарар етказади. Турьун органик ифлосликлар тўэри алоьада ьар хил бахтсиз аьибатларга елиб келади. Жумладан: ьишлок хўжалиндаги ишчиларга жиддит зиён етказиб, хатто улши даражасига олиб келади. Т. О. И. нинг зарари рак касали, асаб касалликлари, организмнинг ьарши курашиш, хотира йўьотиш, нафас йўллари касалликларини, жигар емирилесинен ва туьма ногиронлик оьриьларини келтириб чиьаради.

Т. О. И. — Турьун органик ифлосиликларнинг таосирида денгиз остидаги майда жониварлар ва ьанотли ьашоротлар: ьушлар, арилар, асал арилар кўрматалаклар тез ьирилиб кетишади.

Куп миьдорда аёлларда ўлик туьумишлар, бола ташлашлар, туьма майид ва палаж болаларни дунёга келтиради. Инсон наслига, айниьса еш болаларга катта зиён етказади.

ТУЪМА ОРГАНИК ИФЛОСЛИКЛАР БЎЙНЧА КЕЛИШИЛГАН БИТИМ.

Туръма органик ифлосланишларинг (Т.О.И.) зарарлигини тасдиқловчи Сток Голрмдаш 2001 йилнинг май ойида Ёул Ёуйилган битимга асосан ва 2004 йилнинг 17-майида 50 та давлат йиъилиб ўтказган конференциясида бу Ёарор кучга кирди.

Т. О. И. да келишилган маъбатли экологик масалани ечиб, инсоннинг соълигига ифлосланишларинг органик туръун зиёнлилигини тасдиқлади.

Т. О. И. масаласини ечадиган 12 таси энг Ёавфлидир. Улардан 9 таси — **пестициддир**. Яони алрдрин, хлордан, ДРТ (уларнинг таосирида бургут ва шертйич Ёушлар ва яна эмизиклик аёллар жабрланадилар) дилрдрин, эндрин, гептахлор, гепсахлор, бензол, мирекс ва токсафон шулар жумласидандир.

анкета

Организмга таосир ыиладиган белгиларнинг кўриниши: ёъ, жуда кам, камдан кам, тез-тез.

- 1) Томпоы, бурун арыали бўлган белгилар: томоы-бурун, кекирдак, ўпка орыали.
Нафас олиш ыйин бўлади Обир иш ылмаса ьам нафаси сиыилады. Ђамшла безовталанади Тез-тез шамоллайди.
- 2) Томпоы ва бурун касалининг белгилари: бутун нафас йўллари ачишади, санчийди, безовталанади. Уйыуда тез-тез хуррак атади. олу тишларининг милки ишилады.
- 3) Кўзи ызариб, безовталанади. Кўзин нуридан кўзи ыамашади.
- 4) Бадан терисида ьам ўзгариши пайдо бўлади: ызил тош-мамалар тошади.
- 5) Нейрологик белгилари: бош айланади, уйыуси яхши бўлса ьам, боши айланди, узок ухлайди, ыаттиы ухлайди уйыудан хурсанд уйьанади. Узидан ўзи ыулоьига бир нарсалар эшитгелади.
- 6) Ичак ва ошыюзан еллари: кекириш, ьиыыичоы тутиб ыолиши, ыорида оьрик сезилади. Катта аьлати ыотиб, ыйинчилик билан ьожат га чиыади ва ичи кетиши ьам мумкин.
- 7) Ђомиладорлик: ыаттиы шишиб кетиш буйрак касалликла рининг белгиси. Ђомиладфликни катта ва обир кўтариш.
- 8) Болаларининг соьлиги: туьулгандан то 10 ёшгача. Туьулган чаыалоьини индекси (Акушерларнинг ба ьоси АПГАР); обирлиги кам, храник (эски дард) касаллар (10 кундан ошиы ўсаётган ваытида бўлган ыйинчиликлар.